

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

© 2014 ОЛІЙНИК Ю. А.

УДК 330.101

Олійник Ю. А. Теоретичні засади визначення сутності інноваційних процесів в Україні

Мета статті полягає в уточненні та обґрунтуванні визначення поняття інноваційного процесу в Україні. Аналізуючи, систематизуючи та узагальнюючи наукові праці багатьох учених, було проведено аналіз поняття та наведено морфологічні ознаки інноваційного процесу. У результаті дослідження виокремлено концептуальні підходи до визначення поняття «інноваційний процес», проаналізовано існуючі погляди на трактування сутності системного підходу, що виступає початком обґрунтування авторської позиції щодо визначення поняття. Запропоноване визначення відрізняється від існуючих поєднанням системного та процесного підходів, урахуванням наявності наукового знання, без якого не може бути створено інновацію в чистому вигляді, та окресленням мети інноваційного процесу, на досягнення якої він і спрямований. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є визначення необхідності розвитку концептуальних засад інноваційних процесів з урахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: інноваційний процес, системний підхід, процесний підхід, функціональний процес, інновації.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 33.

Олійник Юлія Анатоліївна – аспірантка, кафедра економічного аналізу та обліку, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

E-mail: Yuluya.Oleynik@mail.ru

УДК 330.101

Олейник Ю. А. Теоретические основы сущности инновационных процессов в Украине

Цель статьи заключается в обосновании понятия инновационного процесса в Украине. Анализируя, систематизируя и обобщая научные труды многих ученых, был проведен анализ понятия и представлены морфологические признаки инновационного процесса. В результате исследования выделены концептуальные подходы к определению понятия «инновационный процесс», проанализированы существующие взгляды на трактовку сущности системного подхода, выступающего началом обоснования авторской позиции относительно понятия «инновационный процесс». Предложенное определение отличается от существующих сочетанием системного и процессного подходов, учетом наличия научного знания, без которого не может быть создана инновация в чистом виде, и описанием цели инновационного процесса, на достижение которой он и направлен. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является определение необходимости развития концептуальных основ инновационных процессов с учетом международного опыта.

Ключевые слова: инновационный процесс, системный подход, процессный подход, функциональный процесс, инновации.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 33.

Олейник Юлия Анатольевна – аспирантка, кафедра экономического анализа и учета, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» (ул. Фрунзе, 21, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: Yuluya.Oleynik@mail.ru

UDC 330.101

Oliinyk Iu. A. Theoretical Bases of Substantiation of Innovation Processes in Ukraine

The article is aimed at substantiation of the concept of innovation process in Ukraine. While analyzing, systematizing and summarizing the scientific works of many scientists, an analysis of the concept was carried out and the morphological characteristics of innovation process were presented. As result of the study conceptual approaches to the definition of «innovation» have been allocated, the existing views on the interpretation of the content of the system approach were analyzed, which is the starting point for rationale of the author's position on the concept of «innovation process». The proposed definition differs from the existing ones in combination of the system and the process approaches, taking into account availability of scientific knowledge, without which is not possible to create any innovation in its pure form, and a description of the purpose of innovation process, to which it is directed. Prospect of further research in this area is to determine the need for development of the conceptual frameworks of innovation processes in light of international experience.

Key words: innovation process, system approach, process approach, functional process, innovations.

Pic.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 33.

Oliinyk Iuliia A. – Postgraduate Student, Department of Economic Analysis and Accounting, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: Yuluya.Oleynik@mail.ru

Сучасні процеси розвитку національної економіки нерозривно пов'язані з потребою інновацій в усіх сферах економічної діяльності країни. Таке твердження ґрунтується поряд із іншим на потребі українських суб'єктів господарювання в оновленні власної науково-технічної бази для забезпечення ефективної діяльності та відповідності новітнім процесам розвитку. Поряд із цим, сучасні процеси розвитку інноваційних процесів в Україні гальмуються проблемами неузгодженості та недосконалості теоретичного підґрунтя із досліджуваного питання і перш за все плутаниною у визначенні поняття «інноваційний процес».

Метою даної статті є уточнення та обґрунтування визначення поняття інноваційного процесу в Україні

На сьогодні існує безліч визначень поняття «інноваційний процес», які багато в чому суперечать одне

одному. Це й зумовило потребу в проведенні морфологічного аналізу такої дефініції з метою виокремлення її ключових морфологічних ознак (табл. 1).

Отже, як видно з табл. 1., існує велика кількість концептуальних поглядів на визначення поняття «інноваційний процес», які ґрунтуються на морфологічних ключових ознаках, що лежать в основі трактування окресленої дефініції. Концептуальні підходи до визначення поняття «інноваційний процес» наведено на рис. 1.

Як видно з рис. 1, існують основні три концептуальні підходи до визначення даного поняття, що зумовлює потребу в їх критичному аналізі з метою уточнення поняття «інноваційний процес».

Так, інноваційний процес скрізь призму функціонального підходу в будь-якому разі має місце та є доцільним з огляду на наявність широкого кола функцій

Морфологічний аналіз визначення поняття «інноваційний процес»

Автор(-и)	Визначення	Ключова морфологічна ознака
1	2	3
Балабанов І. [3]	Інноваційна діяльність суб'єкта економіки, яка представляє собою цілеспрямований ланцюг подій по ініціації інновацій, розробці нових продуктів та операцій, їхній реалізації на ринку та подальшій дифузії	Розробка нових продуктів
Білоброва І. [4]	Процес розвитку нововведення від ідеї до використання кінцевим споживачем, пов'язаний зі змінами в тому речовинному середовищі, у якому він відбувається	Процес розвитку нововведення
Буреніков Ю. [5]	Сукупність основного процесу (від появи інноваційної ідеї) та супутнього (забезпечення основного процесу фінансовими, матеріальними, трудовими, інформаційними ресурсами тощо), які спрямовані на досягнення кінцевого результату – отримання інноваційного продукту	Процес отримання інноваційного продукту
Висоцька І. [6]	Соціально-техніко-економічний процес, що через виявлення суспільних потреб приводить до розробки науково-технічної продукції, практичне використання якої сприяє розвитку соціально-економічної системи, підтримує намічений режим її функціонування	Процес розробки науково-технічної продукції
Волков О. [7]	Сукупність науково-технічних, технологічних та організаційних змін, що відбуваються впродовж реалізації інновацій	Процес реалізації інновацій
Воловельська І. [8]	Процес якісного відновлення або перетворення елементів системи, що веде до появи нововведення	Процес появи нововведення
Завлін П. [11]	Комплекс послідовних робіт від отримання теоретичного знання до використання товару, створеного на основі нового завдання, споживачем. Послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація «визріває від ідеї» до конкретного продукту, технології чи послуги і розповсюджується при практичному використанні. Він не завершується фактом реалізації інноваційного продукту чи технології на практиці, оскільки під час практичного використання інновація продовжує досліджуватись, удосконалюватись, набувати нових споживчих властивостей	Комплекс робіт щодо створення нового продукту
Ілляшенко С. [13]	Означає процес створення, впровадження і поширення інновацій	Процес впровадження інновацій
Ільдеменов С. [12]	Складна мережа комунікативних зв'язків різного рівня, всередині та між організаціями, що об'єднують різні функції на підприємстві і з'єднують його з обширним науково-технічним співробітництвом і ринком	Мережа комунікативних зв'язків
Коренной А., Карпов В. [14]	Комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу (новації) для нової (або для кращого задоволення вже відомої) суспільної потреби, водночас це процес пов'язаних з впровадженням новації змін у тій соціальній і суспільній сфері, у якій реалізується його життєвий цикл	Комплексний процес появи новації
Краснокутська Н. [15]	Це не тільки складний, але і взаємопов'язаний процес, створення інновацій з використанням сукупності знань, наукової та маркетингової діяльності; сукупності засобів праці, що полегшують людську працю і роблять її продуктивнішою (техніка, прилади, устаткування, організація виробництва). Це комплекс різних послідовних видів діяльності на основі поділу і кооперації праці – від одержання нового теоретичного знання до використання створеного на його основі товару споживачем	Процес створення інновації
Кузьмін О. [16]	Сукупність заходів щодо розробки (придбання) і реалізації інновацій	Сукупність заходів щодо створення інновації
Лепейко Т. [17]	Дії працівників підприємства з послідовного внесення змін у товари, технологічні процеси, документообіг, організаційну структуру, джерела сировини і матеріалів, ринки збуту та інше	Сукупність дій щодо проведення певних змін
Мединский В. [18]	1) Паралельно-послідовна реалізація нововведень, науково-дослідної, науково-технічної, виробничої діяльності; 2) часові етапи життєвого циклу нововведення від виникнення ідеї до її розробки та впровадження	Процес реалізації нововведень
Мельник Л. [19]	Сукупність етапів з формування нових знань про предмет або явище та їх застосування на практиці з метою отримання цільового результату (збільшення обсягу та диверсифікування джерел отримання прибутку, зниження рівня витрат та ін.), що супроводжується певними витратами праці, коштів і часу	Сукупність етапів з формування нових знань

1	2	3
Мотовилов О. [20]	Полягає в одержанні й комерціалізації винаходів, нових технологій, видів продукції та послуг, рішень організаційно-технічного, економічного, соціального характеру, інших результатів інтелектуальної діяльності. З врахуванням послідовності проведення робіт життєвий цикл інновацій розглядається як інноваційний процес	Життєвий цикл інновацій
Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження [21]	Впровадження нового або значно вдосконаленого виробничого процесу, методу розповсюдження або діяльності з підтримки товарів і послуг. Інновація (нова або вдосконала) має бути новою для організації, але вона не обов'язково повинна бути новою для даного сектору діяльності або ринку, також не має значення, чи інновація була спочатку розроблена даним підприємством чи іншими підприємствами, за винятком суто організаційних інновацій	Впровадження нового або вдосконаленого виробничого процесу
Павлов І. [22]	Багатопланова система цілеспрямованої організації інноваційної діяльності, що містить логічно пов'язані дії, які включають елементи генерації нових ідей, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, впровадження у виробництво, поширення, споживання інноваційного продукту і в цілому охоплюють увесь складний комплекс суспільно-виробничих і фінансово-кредитних відносин	Система організації інноваційної діяльності
Парсаданян С. [23]	Система методів, заходів, процедур з перетворення наукових знань на товар, спрямований на власні потреби підприємств і сферу споживання	Перетворення наукового знання в продукт
Твісс Б., Брейт Дж. [26]	Єдиний свого роду процес, який поєднує науку, техніку, економіку, підприємництво та правління в єдине ціле для одержання суттєвих ефектів і ліпшого задоволення суспільних потреб	Процес об'єднання ресурсів для отримання ефекту
Твісс Б. [26]	Перетворення наукового знання, наукових ідей, винаходів у фізичну реальність (нововведення), яка змінює суспільство	Перетворення наукового знання в продукт
Тивончук О. [27]	Послідовність робіт від проведення наукових досліджень до реалізації й поширення створених на основі нового знання інновацій. Інноваційний процес на підприємстві – це комплекс взаємопов'язаних робіт від генерування ідеї до створення на її основі нового продукту (процесу та реалізації) його на ринку	Процес створення нового продукту
Федулова І. [28]	Спосіб організації комплексу взаємопов'язаних між собою напрямів наукової, технологічної, організаційної, фінансової і комерційної діяльності, який спрямований на створення і впровадження на ринку нового або удосконаленого продукту, створення нового або удосконаленого технологічного процесу, використання в практичній діяльності нової або удосконаленої організаційно – економічної форми для забезпечення прибуткової роботи підприємця, забезпечення його конкурентоздатності і досягнення визначеної мети	Спосіб організації діяльності
Харів П. [29]	Сукупність комплексних, постійно здійснюваних у просторі та часі, прогресивних, науково-технічних, організаційних і соціально-економічних змін, що ведуть до підвищення ефективності суспільного виробництва та вирішення соціальних проблем (екологія, умови праці)	Сукупність змін, спрямованих на розвиток
Цзіньбо Лі [30]	Процес розробки, створення, освоєння та поширення новизни, які постійно здійснюються у просторі та часі, прогресивних науково-технічних, організаційних і соціально-економічних змін, що ведуть до підвищення ефективності суспільного виробництва та вирішення соціальних проблем	Процес реалізації новизни
Чухрай Б. Н., Патор Р. [31]	Комплекс пов'язаних між собою дій, які ведуть до виникнення наукових ідей та перетворення їх у матеріальні засоби, що надаються до практичного використання. ІП – процес створення, освоєння і поширення тих техніко-економічних ідей, практичне застосування яких призводить до отримання певного суспільно-економічного ефекту	Комплекс дій
Шумпетер Й. [32]	Виготовлення нового продукту, а не «новий» продукт; упровадження нового методу, а не «новий метод»; освоєння нового ринку...; отримання нового джерела сировини...; проведення реалізації	Впровадження або виготовлення чогось нового
Янковский К. [33]	Представляє собою сукупність інтелектуальної праці. Передбачає включення нових характеристик в техніку, нових якісних параметрів готового продукту споживання (суспільного та приватного), а також нових технологій, спрямованих на задоволення суспільних та особистих потреб	Сукупність інтелектуальної праці

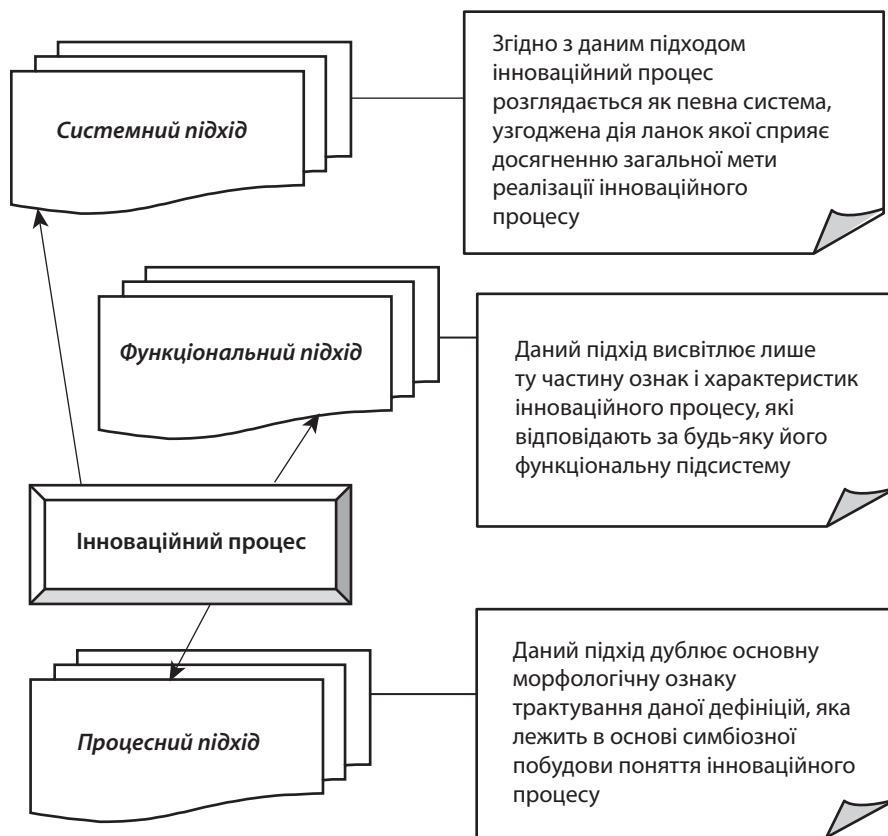

Рис. 1. Концептуальні підходи до визначення поняття «інноваційний процес»

Джерело: виокремлено автором.

інноваційного процесу, зосереджених на його місце в економічних системах.

Але даний підхід багато в чому звужує поняття інноваційного процесу, висуваючи першочерговість лише його функціонального аспекту та підкреслюючи лише функціональне наповнення інновації в умовах сучасного етапу розвитку національної економіки.

Водночас, процесний підхід висвітлює плінність інновацій у часі та зводить його сутнісні характеристики лише до послідовності певних етапів від створення до реалізації та поширення інновацій. Даний підхід не можна не брати до уваги, але й зводити лише до конкретних етапів та стадій не можливо.

Отже, у разі розглядання інноваційного процесу в контексті системного підходу слід зауважити, що даний погляд, на думку автора, є найбільш доцільним з погляду науково-практичного завдання даного дослідження, тому що саме в разі розгляду інноваційного процесу як певної системи можливо досягти загальну мету реалізації інноваційного процесу. Поряд із цим системний підхід при розгляді дефініції «інноваційний процес» повинен органічно поєднуватись із процесним підходом, який неможливо уникнути в даного наукового дослідженні.

Так, перш ніж перейти до уточнення поняття «інноваційний процес», необхідно проаналізувати існуючі погляди на трактування сутності системного підходу, що й може виступати початком обґрунтування авторської позиції щодо визначення поняття інноваційного процесу.

Погляди на трактування змісту системного підходу наведено в *табл. 2*.

Системний підхід спирається на такі принципи:

- ✦ єдності (розгляд системи як єдиного цілого і як сукупності частин);
- ✦ розвитку (облік змінюваності системи, її здатності до розвитку,
- ✦ нагромадження інформації з урахуванням динаміки середовища);
- ✦ глобальної мети (відповідальність за вибір глобальної мети, оптимум підсистем не є оптимумом усієї системи);
- ✦ функціональності (спільний розгляд структури системи й функцій із пріоритетом функцій над структурою);
- ✦ поєднання децентралізації й централізації;
- ✦ ієрархії (облік супідрядності й ранжирування частин);
- ✦ невизначеності (облік імовірного настання події);
- ✦ організованості (виконання рішень) [20].

З урахуванням зазначеного можна надати таке визначення поняття «інноваційний процес»:

Інноваційний процес – це система узгоджених і послідовних дій уповноважених суб'єктів, спрямованих на поетапну реалізацію процесу створення та реалізації інновацій, яка базується на перетворенні наукового знання на продукт з метою отримання економічного ефекту від реалізації такого продукту.

Запропоноване визначення відрізняється від існуючих поєднанням системного та процесного підходів, урахуванням наявності наукового знання, без якого

Погляди на трактування змісту системного підходу

Автор	Трактування
Кравченко Ю. Ф. [14]	Системний підхід – це загальний метод (сучасна загально-наукова методологія) дослідження та пізнання складних об'єктів (систем), який використовується в усіх сферах науки, техніки, управління та ін.
Гаркуша Н. М. [10]	Системний підхід – це методологія дослідження об'єктів як систем. Система складається з двох частин: 1) зовнішнє оточення, яке включає вхід і вихід, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок; 2) внутрішня структура – сукупність взаємопов'язаних компонентів, що забезпечують процес впливу суб'єкта управління на об'єкт, переробку входу в вихід і досягнення цілей системи. Отже, система – це цілісна одиниця взаємозалежних частин, що мають особливу єдність із зовнішнім середовищем, і становить підсистему системи вищого порядку
Гаджинського А. М. [9]	Системний підхід – це напрям методології наукового пізнання, в основі якого лежить розгляд об'єктів як систем, що дає змогу досліджувати властивості й відносини в об'єктах, які складно побачити
Бажин І. І. [2]	Системний підхід – це методологія спеціального наукового пізнання й соціальної практики, а також пояснювальний принцип, в основі якого лежить дослідження об'єктів як систем
Пономарьова Ю. В. [24]	Системний підхід – це методологія наукового пізнання, в основі якої лежить сприйняття об'єктів як систем, що дає змогу розглядати досліджувані об'єкти як комплекс взаємопов'язаних підсистем, об'єднаних спільною метою, розкривати його інтегративні властивості, а також внутрішні та зовнішні зв'язки
Спицнадель В. М. [25]	Системний підхід – експліцитне (роз'яснювальне) вираження процедур подання об'єктів як систем і способів їх опису, пояснення, передбачення, розроблення та ін.
Абовський Н. П. [1]	Системний підхід – це напрям методології наукового пізнання й соціальної практики, в основі якого лежить розгляд об'єктів як систем. Системний підхід орієнтує дослідників на розкриття цілісності об'єкта, на виявлення різноманітних зв'язків у ньому й зведення їх у єдину теоретичну картину

не може бути створена інновація в чистому вигляді, та окресленням мети інноваційного процесу, на досягнення якої він й спрямований.

ВИСНОВКИ

Отже, наукова новизна результатів даної статті полягає в уточненні сутності визначення поняття «інноваційний процес».

При цьому як напрямок подальших досліджень слід зазначити необхідність розвитку концептуальних засад інноваційних процесів з урахуванням міжнародного досвіду. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Абовський Н. П. Творчество: системный подход, законы развития, принятие решений / Н. П. Абовский. – М.: СИНТЕГ, 1998. – 312 с.
2. Бажин И. И. Логистика : учебник для студентов высших эконом. учеб. заведений / И. И. Бажин. – Харьков : Консум, 2004. – 240 с.
3. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент / И. Т. Балабанов. – СПб.: Питер, 2000.
4. Білоброва І. Ю. Удосконалення інноваційного менеджменту на машинобудівному підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / І. Ю. Білоброва ; Технол. ун-т Поділля. – Хмельницький, 2012. – 9 с.
5. Буренніков Ю. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств (на прикладі машинобудування) : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Ю. Ю. Буренніков ; Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2009. – 20 с.
6. Висоцька І. Б. Інноваційний чинник розвитку промисловості : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.07.01 / І. Б. Висоцька ; НАН України. Об'єдн. ін.-т економіки. – К., 2005. – 19 с.
7. Волков О. І. Економіка та організація інноваційної діяльності : підручник для студентів вищ. навч. закл. ... [М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.] ; за ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 960 с.

8. Воловельська І. В. Вибір оптимальної інноваційної стратегії підприємств залізничного транспорту : дис. ... канд. екон. наук / І. В. Воловельська. – Х., 2008. – 202 с.

9. Гаджинский А. М. Логистика : учебник для высших и средних специальных учебных заведений / А. М. Гаджинский. – 2-е изд. – М.: Маркетинг, 1999. – 375 с.

10. Гаркуша Н. М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. / Н. М. Гаркуша, О. В. Цуканова, О. О. Горошанська. – К.: Знання, 2011. – 582 с.

11. Завлин П. Н. Основы инновационного менеджмента: теория и практика : учебное пособие для вузов / Л. С. Барютин, А. В. Валдайцев и др. – М.: ОАО НПО «Издательство экономика», 2000. – 475 с.

12. Ильдеменов С. В. Инновационный менеджмент : учеб. пособие / С. В. Ильдеменов, А. С. Ильдеменов, В. П. Воробьев. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 208 с.

13. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств : монографія / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. – Суми : Університетська книга, 2010. – 281 с.

14. Коренной А. А. Курс инновационного менеджмента / А. А. Коренной, В. И. Карпов. – К.: НИИ Статистики, 1997. – 336 с.

15. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Н. В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

16. Кузьмін О. Є. Інвестиційна та інноваційна діяльність : монографія / О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, Н. В. Тувакова, А. Я. Кузнецова ; за наук. ред. проф., д-ра екон. наук О. Є. Кузьміна. – Львів : ЛБІ НБУ, 2003. – 233.

17. Лепейко Т. І. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Т. І. Лепейко, В. О. Коюда, С. В. Лукашов. – Х.: ВД «НЖЕК», 2005. – 440 с.

18. Медынский В. Г. Инновационный менеджмент : учебник / В. Г. Медынский. – М.: Инфра-М, 2002. – 295 с.

19. Мельник Л. І. Управління інноваційними процесами машинобудівних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / Л. І. Мельник ; НУ «Львівська політехніка». – Львів, 2007. – 22 с.

20. Мотовилов О. В. Источники капитала для финансирования нововведений / О. В. Мотовилов. – СПб.: С.-Петербургский ун-т, 1997. – 168 с.

21. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

22. Павлов І. В. Інноваційний потенціал регіону: діагностика та реалізація : монографія / І. В. Павлов, Ю. М. Корецький. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – 244 с.

23. Парсаданян С. А. Инновационная деятельность: организация, технологии, проектирование / С. А. Парсаданян, В. К. Потёмкин. – СПб. : ИРЭРАН, 2001. – 107 с.

24. Пономарьова Ю. В. Логістика : навч. посіб. / Ю. В. Пономарьова. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 192 с.

25. Спицнадель В. Н. Основы системного анализа : учеб. пособ. / В. Н. Спицнадель. – СПб. : Бизнес-пресса, 2000. – 326 с.

26. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Сокр. пер. с англ. / Б. Твисс. – М. : Экономика, 1989. – 271 с.

27. Тивончук О. І. Стимулювання інноваційної діяльності машинобудівних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. І. Тивончук; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2008. – 23 с.

28. Федулова І. В. Управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств хлібопекарської галузі : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (харчова промисловість)» / І. В. Федулова; Нац. ун-т харч.техн. – Київ, 2009. – 35 с.

29. Харів П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів / П. С. Харів. – Тернопіль : Економічна думка, 2003. – 325 с.

30. Цзіньбо Лі. Державне регулювання інноваційних процесів в економіці перехідного періоду : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03 / Лі Цзіньбо; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2002. – 21 с.

31. Чухрай Н. Інновації та логістика товарів : монографія / Н. Чухрай, Р. Патора. – Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2001. – 264 с.

32. Шумпетер Ф. Инвестиции / Ф. Шарп, А. Г. Александер, Д. Бейли / Пер. с англ. – М. : Инфра-М, 2001. – 1028 с.

33. Янковский К. П. Введение в инновационное предпринимательство / К. П. Янковский. – СПб. : Питер, 2004. – 189 с.

Науковий керівник – Мехович С. А., кандидат економічних наук, професор, НТУ «Харківський політехнічний інститут»

REFERENCES

Abovskiy, N. P. *Tvorchestvo: sistemnyy podkhod, zakony razvitiia, priniatie resheniy* [Creativity: a systematic approach, the laws of development decision-making]. Moscow: SINTEG, 1998.

Bazhin, I. I. *Logistika* [Logistics]. Kharkiv: Konsum, 2004.

Balabanov, I. T. *Innovatsionnyy menedzhment* [Innovation Management]. SPb: Piter, 2000.

Bilobrova, I. Yu. "Udoskonalennia innovatsiinoho menedzhmentu na mashynobudivnomu pidpriemstvi" [Improving innovation management at an engineering company]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.01*, 2012.

Buriennikov, Yu. Yu. "Upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu promyslovykh pidpriemstv (na prykladi mashynobuduvannia)" [Innovation management industry (for example, engineering)]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2009.

Chukhray, N., and Patora, R. *Innovatsii ta lohistyka tovariv* [Innovation and Logistics]. Lviv: Lvivska politekhnika, 2001.

Fedulova, I. V. "Upravlinnia rozvytkom innovatsiinoho potentsialu pidpriemstv khlibopekarskoi haluzi" [Managing the development of innovative potential of enterprises baking industry]. *Avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.04*, 2009.

Gadzhinskiy, A. M. *Logistika* [Logistics]. Moscow: Marketing, 1999.

Harkusha, N. M., Tsukanova, O. V., and Horoshanska, O. O. *Modeli i metody pryniattia rishen v analizi ta audyti* [Models and methods of decision analysis and audit]. Kyiv: Znannia, 2011.

Ildemenov, S. V., Ildemenov, A. S., and Vorobev, V. P. *Innovatsionnyy menedzhment* [Innovation Management]. Moscow: INFRA-M, 2002.

Illiashenko, S. M., and Bilovodska, O. A. *Upravlinnia innovatsiinykh rozvytkom promyslovykh pidpriemstv* [Management of innovative development of industry]. Sumy: Universytetska knyha, 2010.

Korennoy, A. A., and Karpov, V. I. *Kurs innovatsionnogo menedzhmenta* [The course of innovation management]. Kyiv: NII Statistiki, 1997.

Krasnokutskaya, N. V. *Innovatsiinyi menedzhment* [Innovative management]. Kyiv: KNEU, 2003.

Kuzmyn, O. Ie. *Investytsiina ta innovatsiina diialnist* [Investment and innovation]. Lviv: LBI NBU, 2003.

Khariv, P. S. *Innovatsiina diialnist pidpriemstva ta ekonomichna otsinka innovatsiinykh protsesiv* [Innovativeness and economic evaluation of innovative processes]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2003.

Lepeiko, T. I., Koiuda, V. O., and Lukashov, S. V. *Innovatsiinyi menedzhment* [Innovative management]. Kharkiv: INZHEK, 2005.

Medynskiy, V. G. *Innovatsionnyy menedzhment* [Innovation Management]. Moscow: Infra-M, 2002.

Melnyk, L. I. "Upravlinnia innovatsiinykh protsesamy mashynobudivnykh pidpriemstv" [Managing the innovation process engineering companies]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2007.

Motovilov, O. V. *Istochniki kapitala dlia finansirovaniia novovvedeniy* [Sources of capital to finance innovation]. St. Petersburg: SPbGU, 1997.

Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Parsadaniyan, S. A., and Potemkin, V. K. *Innovatsionnaia deiatelnost: organizatsiia, tekhnologii, proektirovanie* [Innovation: organization, technology, design]. St. Petersburg: IRERAN, 2001.

Pavlov, I. V., and Koretskyi, Yu. M. *Innovatsiinyi potentsial rehionu: diahnozyka ta realizatsiia* [The innovative potential of the region: diagnosis and implementation]. Lutsk: Nadstir'ia, 2004.

Ponomaryova, Yu. V. *Lohistyka* [Logistics]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2003.

Spitsnadel, V. N. *Osnovy sistemnogo analiza* [Fundamentals of Systems Analysis]. St. Petersburg: Biznes-pressa, 2000.

Sharp, F., Aleksander, A. G., and Beyli, D. *Investitsii* [Investment]. Moscow: Infra- M, 2001.

Tviss, B. *Upravlenie nauchno-tehnicheskimi novovvedeniyami* [Management of scientific and technological innovations]. Moscow: Ekonomika, 1989.

Tyvonchuk, O. I. "Stymulivannia innovatsiinoi diialnosti mashynobudivnykh pidpriemstv" [Stimulating innovation engineering companies]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2008.

Tszinbo, Li "Derzhavne rehulivannia innovatsiinykh protsesiv v ekonomitsi perekhidnoho periodu" [State regulation of innovation processes in the transition economies]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.02.03*, 2002.

Volkov, O. I. *Ekonomika ta orhanizatsiia innovatsiinoi diialnosti* [Economics and organization innovation]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 2004.

Vysotska, I. B. "Innovatsiinyi chynnyk rozvytku promyslovosti" [The innovative factor in the development industry]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.07.01*, 2005.

Volovelska, I. V. "Vybir optymalnoi innovatsiinoi stratehii pidpriemstv zaliznychnoho transportu" [Optimal innovation strategy of railway undertakings]. *Dys. ... kand. ekon. nauk*, 2008.

Yankovskiy, K. P. *Vvedenie v innovatsionnoe predprinimatelstvo* [Introduction to innovative entrepreneurship]. St. Petersburg: Piter, 2004.

Zavlin, P. N. et al. *Osnovy innovatsionnogo menedzhmenta: Teoriia i praktika* [Fundamentals of Innovation Management: Theory and Practice]. Moscow: Ekonomika, 2000.